

Legeforeningen

13. september 2018

Høring – Ny forskrift om helseundersøkelse og losaspiranter

Loser og losaspiranter er underlagt krav om å ha en gyldig helseerklæring fra sjømannslege for å kunne gjøre tjeneste som los. Med bistand fra Norsk senter for maritim og dykkemedisin (NSMDM) har Kystverket gjennomført revisjonen av gjeldende forskrifter om syn og helsekrav. Som et resultat av arbeidet foreligger det nå til høring et forslag til ny forskrift om helseundersøkelse av loser og losaspiranter.

Man har valgt å ta utgangspunkt i ordninger som gjelder for sjøfolk og samtidig tatt hensyn til ordninger for arbeid på innretninger til havs i petroleumssektoren. På grunn av losenes særlige arbeidsforhold har det vært behov for visse tilpasninger. Prosessen med utstedelse av helseerklæring er i stor grad foreslått lik den gjeldende for sjøfolk og med siktemål om benyttelse av samme erklæringsmal.

AF finner forslaget som tydelig, veloverveid og gjennomarbeidet. Det er gjort forenklinger og tilpasninger til dagens medisinske virkelighet og tilstrebet en samordning av regelverket i forhold til yrkesgrupper med liknende yrkesmessige krav. Dette vil sannsynligvis gi mer enhetlig praksis og utformingen av forskriften vil gi bedre støtte til sjømannslegene i beslutningsprosessen. I tillegg har utgangspunktet i ordninger for sjøfolk bidratt til harmonisering i forhold til internasjonale krav fra IMO (International Maritime Organization) og ILO (International Labour Organization).

Kravet om årlig helseerklæring etter fylte 50 år utgår og vanlig varighet for helseerklæring blir 2 år med mulighet for begrensninger i forhold til risikovurderinger. Dette vurderes som en forsvarlig oppmykning av gjeldende regelverk og harmonisering i forhold til gjeldende regler for lignende yrkesgrupper.

Det er betydelige fysiske krav som stilles til en los i forbindelse med bording/kvitting og arbeidet om bord. Losen skal være i stand til å stå en 10 timers vakt og kunne klatre opp/ned losleder inntil 8 meter lengde i alle vær- og temperaturforhold. Det innføres fysisk funksjonskrav med en målrettet klatretest før opptak som losaspirant og rutinemessig hvert femte år mens losen er i tjeneste, hyppigere dersom sjømannslegen finner det nødvendig. Denne praktiske testen ansees som relevant og avklarende for fysisk funksjonsevne.

Det legges opp til et strengt regime i forhold til bruk av medikamenter for å sikre losens evne til å utføre sitt arbeid. Sjømannslegen må vurdere bivirkningsrisikoen og

den individuelle reaksjonen på hvert medikament Ved bruk av fast medikasjon skal losen utstyres med erklæring fra sjømannslegen med spesifikasjon av medikamentets navn, dosering og en bekreftelse på at det er gitt tillatelse til å bruke medikamentene . AF ser for seg at en oppdatert og signert legemiddel i bruk liste (LiB) kan tjene dette formålet. Medikamentell behandling av sykdom som ikke er kronisk, men reduserer funksjonsevnen mens behandlingen pågår, skal være avsluttet før en helseerklæring kan utstedes. AF støtter forslagetets strenge krav til medikamentbruk.

Den nye ordningen bygger på at sjømannsleger godkjent av Sjøfartsdirektoratet er kvalifisert for å utføre helseundersøkelsene uten nærmere godkjenning fra Helsedirektoratet eller Samferdselsdepartementet som i gjeldende forskrift. Dette bidrar til forenkling og en opprydding av regelverk som strengt tatt ikke er i bruk. Det vil medføre friere legevalg og trolig lette praktiske forhold rundt innhenting av helseerklæringen.

Det settes forholdsvis strenge medisinske krav for å arbeide som los, men det ansees nødvendig ut fra tjenestens krav Det overordnede kravet er pålitelig, sikker og effektiv utførelse av arbeidsoppgaver i rutine- og nødssituasjoner For å hjelpe legen i vurderingen innholder forskriften en tabell som viser hva som kreves av losen, og hvordan sjømannslegen skal undersøke losen for å sikre seg at fysisk funksjonsevne er tilstrekkelig.

Forskriften er bygget opp som en tabellarisk oversikt over tilstander etter ICD 10 hvor 3 sidestilte kolonner beskriver hvordan funksjonsnivået skal være for de aktuelle lidelsene i forhold til uforenlighet med losarbeid, tidsbegrenset helseerklæring eller helseerklæring uten begrensninger. I forhold til vurdering av sannsynlighet er lav sannsynlighet definert som mindre enn 5% årlig. Siden det er vanskelig å utarbeide en komplett liste med kriterier som dekker alle mulige medisinske tilstander og variasjonen i alvorlighetsgrad, symptomatologi, prognose og behandling tenker man prinsipielt at tabellen kan ekstrapoleres til tilstander som ikke er eksplisitt nevnt. AF synes oppbyggingen er god og tydeliggjørende og skulle fungere som et godt arbeidsverktøy for sjømannslegen.

Kravene til loser og losaspiranter er gjennomgående like, men noe hardere krav for enkelte tilstander og medisinske hjelpemidler /behandlingsmuligheter for losaspiranter. Dette er en fornuftig differensiering for å sikre at det ikke blir gjort uheldige yrkesvalg sett fra et helsemessig synspunkt

Ole Arild Osmundnes
styremedlem

